D · N
31/1 1949

Misslyckandet i Oslo

Vad som allmänt befarats är nu en realitet. Oslomötet har totalt misslyckats. Man har inte angivit misslyckandets orsaker; man har inte ens orkat beslöja oenigheten genom intetsägande fraser. Det har helt enkelt fastslagits att "det för närvarande icke är möjligt att uppnå erforderlig samstämmighet om förutsättningarna och konsekvenserna av det alliansfria försvarsförbund som diskuterats". Statsminister Gerhardsens avslutningstal kan inte förta intrycket av den klyfta som uppstått mellan i första rummet Norges och Sveriges inställning. Att vi står varandra nära "i språk och kultur, geografiskt och historiskt" är ett konstaterande som blott inskärper det ödesdigra i oförmågan att av denna gemenskap dra konsekvenserna i fråga om politisk samverkan. Än en gång faller skandinavismen tillbaka på det självklara för att ge ett förment bevis för att den inte står där med tomma händer.

Den omedelbara följden av misslyckandet kan antas bli Norges anslutning till Atlantpakten. Efter all sannolikhet kommer Norge därigenom att för försäkran om hjälp väster ifrån få påta sig större förpliktelser än om ett skandinaviskt försvarsförbund med mindre klart fixerad anknytning åt väster skapats. Norges handling framstår emellertid i dagens läge såsom nödvändig. De ryska hotelser som uttalats i deklarationen till västmakterna och i noten till Norge kan rimligen blott påskynda den norska aktionen. Blott défaitismen kan låta dessa hotelser avskräcka från ett fullföljande av de på fred och säkerhet inriktade planer som är den norska regeringens — och défaitismens sjuka tycks Norge definitivt ha övervunnit under ockupationstiden.

Den ryska aktionen borde för världen och för Skandinaviens folk endast ha betydelse på ett sätt — genom att öppna ögonen på dem som hittills inte kunnat eller velat se. Vad Ryssland önskar — och på den punkten har det redan vunnit en första framgång — är ett splittrat Skandinavien, ett försvarslöst Skandinavien; ett sådant Skandinavien speglar i miniatyr den splittrade och försvarslösa värld som passar den ryska imperialismen, liksom den för tio år sedan passade Hitlers imperialism. För tio år sedan — det var just i de dagar då Tyskland inför möjligheten av en verksam kollektiv säkerhetsorganisation begärde icke-angreppsfördrag med nordiska stater; Danmark sade ja, för att ett år senare bli ockuperat. Tror någon att Ryssland fruktar angrepp från de nordiska staterna mer än Tyskland gjorde det för tio år sedan? Naturligtvis inte: som alltid gäller det för aggressiviteten att söndra och söva offren.

Vem bär ansvaret för att de förhandlingar mellan Skandinaviens stater som proklamerades i maj 1948 resulterat i ett totalt misslyckande? I detaljerna är det ännu omöjligt att döma. Så mycket är klart att den svenska delegationens hållning varit djupt motsägelsefull. Man har utgått från att det "fristående" förbund om vilket det talats icke skulle vara neutralt i vanlig mening; ett krig med Ryssland mot västmakterna har ansetts uteslutet. Man har såtillvida dragit konsekvensen av denna uppfattning som en anhållan om militär materiel från USA varit ett oeftergivligt villkor för det tilltänkta förbundet. Enligt bestämda uppgifter har man icke heller ställt sig avvisande till tanken på en amerikansk garanti. Men samtidigt har de svenska representanterna förklarat att förbundet icke blott formellt, utan även reellt måste vara "fristående" och "alliansfritt". Om Norge gått med på ett förbund efter detta mönster, hade det utan tvivel riskerat att den svenska utrikesledningen förkunnat dess tillkomst vara en seger för svensk neutralitet och svensk isolationism. Den svenska statsledningen har velat vara otydlig och obunden — genom att förena två klart skiljaktiga tankegångar i en formel. Det har inte gått, den har i stället ramlat ned mellan stolarna.

Väsentligare är att två linjer inom svensk politik — båda vana att maskera sig av naturlig skamkänsla — i sista hand blivit avgörande. Den ena är den andliga neutralitetens linje, mest påtagligt representerad av den utrikesminister som försvarat Rysslands erövring av Baltikum, som tagit avstånd från Västern med samma opartiskhet som från Östern och som förklarat att en rysk aggression mot Finland inte kunde påverka svensk politik. Från denna sorts neutralitet, som i hjärtlösheten ser diplomatins fundament, har avståndet inte varit stort till de socialdemokrater som för några månader sedan betecknade anhängarna av en samverkan som krigshetsare och de kommunister som dröjt kvar vid parollen. Den andra segrande linjen är défaitismens — défaitismen i skepnad av en strutspolitik som ständigt ropar att vi kanske kan stå utanför i ett framtida krig och som därför vägrar att medverka till allt som kan förhindra ett dylikt krig eller ge oss ökade möjligheter om det inträffar. Denna défaitism är desto olustigare som den höljer sig i försvarsviljans mantel, trots att den, såsom debatten under senare tid visar, vägrar att realdiskutera de verkliga försvarsproblemen.

Ansvaret för misslyckandet har också den rad av politiker och pressorgan som talat med två tungor eller inte alls vågat tala, som i tystnaden, sekretessen, mörkläggningen sett sakens kärna. Till dem finns det skäl att återkomma.

Individen och samhället

personlig frihet och social gemenskap är föremål för en intressant och djupgående behandling av *Jacques Maritain* i "PERSONLIGHETEN OCH DET GEMENSAMMA BÄSTA". Maritain är en av den franska filosofiens mest markanta personligheter och hans arbete är ett värdefullt bidrag till samtidens etiska och politiska debatt som alla bör ta del av som vill sätta sig in i vår tids sociala och politiska problem. I alla boklådor för 4:50.

NATUR och KULTUR

HUGO SWENSSON

70 år
31/1 1949

GERHARD OHLIN
Roman. 10:—, inb. 13:50.

FRANSKA PROFILER
Illustr. 4:75, inb. 6:75.

MULLE HAGMAN
och andra berättelser
6:50, inb. 8:50.

HJALMAR WILLÉN OCH HANS KLASS
Roman. 6:75, inb. 8:50.

PAUL HOFFMAN, LÄROVERKSADJUNKT
Roman. 7:—.

NATUR och KULTUR

Per Edvin Sköld

Deklarationshandbok

115:e tusendet

Ny upplaga med intill den 1 jan. 1949 vidtagna ändringar

3:—

TIDEN

"Kvarsittare" i rekrytskolan

Den Ewerlöfska värnpliktskommittén har brutit ut spörsmålet om värnpliktiga gruppchefer ur det stora utbildningssammanhanget och föreslår ett provisorium efter mönster av utbildningen till värnpliktig underofficer eller officer. De karaktäristiska dragen är således tvångsuttagning till förlängd tjänstgöring med höjd dagpenning och kontantpremie som ett slags kompensation. Kommittéledamöter ur folkpartiet och socialdemokratin vänder sig mot lösbrytningen av just denna detalj och erinrar samtidigt om den "kvarsittarkänsla" som inte kan undgås bland dem som tvingas att fortsätta när kamraterna rycker ut.

Reservanterna är inne på ett centralt ämne. Trupputbildare som haft hand om de till längre tjänstgöring uttagna har gång på gång öppnat diskussion om möjligheterna att göra uttagningen mer attraktiv och den särskilda utbildningen mer effektiv genom att driva arbetet hårdare under kortare tid. Just det faktum att materialet för befälsutbildningen är utvalt med tanke på fysisk kondition och psykisk rörlighet gör det naturligt med en hårdare press, en snabbare stegringsföljd, en mera individuell och tävlingsmässig metodik än man kan använda vid den vanliga innötningen av militära handgrepp och tillvägagångssätt. För de utvaldas del bör en forcering också vara personligen tilltalande, dels därför att den erkänner deras militära kvalitet, dels därför att den kräver mindre av deras dyrbara civila tid. Villkoret för att sådana tankegångar skulle kunna förverkligas är emellertid i första hand att de som utbildar värnpliktigt befäl får rikligare tillgång på medhjälpare och högklassigt utbildningsmaterial.

När det gäller detta villkor möts kommittémajoriteten och reservanterna — på sätt och vis. Förslaget innebär nämligen att ett avsevärt antal civila skall engageras som handräckning under de två begärda extramånaderna för gruppchefsutbildningen. Om kalkylerna härvidlag är rimliga skall inte här diskuteras. Det viktigaste är nämligen inte kvantiteten, utan uppläggningen, inriktningen. Om man skall sätta in civil handräckning i större skala för att effektivisera befälsutbildningen bör målsättningen göras vid. Ett bättre utnyttjande av extramånaderna är naturligtvis angeläget, men angelägnare är att begränsa eller överflödiggöra dem med bevarat eller förbättrat slutresultat. För att komma dit behövs närmast en försöksverksamhet som sträcker sig över h e l a utbildningstiden och bedrivs under pedagogiskt skicklig ledning. Att genomföra sådana försök ligger också i linje med det krav på mera differentierad värnpliktsutbildning som följer med behovet av kvalitativ upprustning. Det förstår ungdomen. Att bara öka på det militära "kvarsitteriet" skulle däremot fördjupa olusten över allt det som ter sig slentrianmässigt i värnpliktstjänsten.

PRESSGRANNAR

Fallet Lens — den tyske läkaren som diskrediterat sig själv och kan befaras diskreditera andra läkare av utländsk härstamning — ger Expressen (fp) anledning till en befogad erinran om de skickliga utländska läkare som gått år efter år i Sverige utan att få arbeta i sitt yrke. Det gällde särskilt 1930-talets flyktingar under terrorn i Tyskland:

Gustaf Hellström brännmärkte i Dagens Nyheter förgäves myndigheternas inställning. Någon ändring blev det inte förrän de baltiska flyktingarna kom hit. Dessa åtnjöt åtskilliga förmåner, medan de tyska läkarna inte fick utöva annan verksamhet än att i bästa fall behandla patienter av samma nationalitet. Så småningom fick de tillåtelse att motta vissa förordnanden sedan de avlagt svenska examina. Således fick de söka till distrikt dit inga andra läkare ville komma. Det är dock bara ett fåtal av dessa för det mesta judiska läkare som lyckats få sådana anställningar som t. f. provinsialläkare.

Härvid får man inte glömma att det aldrig rört sig om många läkare som flytt hit, varför den svenska läkarkårens avoghet är mycket svår att förstå. Dessutom har de under de 10 till 15 år de vistats här blivit äldre och måste känna det som en prickning att fastän kvalificerade börja om från början på skolbänken. Just nu torde det inte röra sig om fler än ett tiotal tyskjudiska läkare. De fortsätter med sitt arkivarbete och nödgas se sina bästa mannaår gå förbi utan att de kan utföra sitt yrke medan landet ropar efter läkarkrafter.

Ett upprörande fall kan här relateras. Efter tio år som flykting fick en av dem erbjudandet att tjänstgöra vid ett sjukhus. Han reste en lång väg för att arbeta på prov. När han kom dit fick han veta att tillståndet avslagits med motiveringen att han inte haft tillräcklig praktik de senaste åren! Skamlösheten gick så långt att man vägrade betala hans reseutgifter.

Det skall bara tilläggas att inte heller baltiska läkarnas "förmåner" varit något mönsterprov på humanitet eller förnuft hos asyllandets myndigheter.

Höga skatter och låga räntor betraktar professor Arthur Montgomery i Svenska Dagbladet (h) som ett huvudled i en internationell ekonomisk strömning som präglat den Wigforsska politiken här hemma. Emellertid torde, heter det ironiskt, vår finansminister inte vara någon verkligt helhjärtad anhängare av principen:

För den som betraktar skatterna som ett konjunkturpolitiskt vapen är det ett oeftergivligt krav att de kunna varieras. Alldeles särskilt gäller detta kapitalbeskattningen, beskattningen av det riskvilliga kapitalet, som ju har en alldeles speciell betydelse i konjunkturhänseende. Herr Wigforss däremot tycks vara besluten att i varje fall inte medge en sänkning av kapitalbeskattningen. Han synes främst betrakta skatterna som ett medel att utjämna fördelningen av inkomster och förmögenhet. Men i samma mån som den synpunkten skjuts i förgrunden, berövas också skatterna sin betydelse som konjunkturpolitiskt vapen.

Någon verklig avbalansering av skatter och räntor har inte heller varit behövlig så länge handeln och kapitalrörelserna legat under hårdaste kontroll. Men nu skymtar uppmjukningar i Marshallplanens tecken:

Det är onekligen en viss risk för att, om restriktionerna lättas, en hel del kapital, och särskilt riskvilligt kapital, kommer att finna sin väg till länder, där, såsom i Förenta staterna, skatterna äro lägre än hos oss. Följden blir antagligen en åtstramning av räntesatserna på den svenska marknaden.

När restriktionerna avvecklas, torde det därför komma att visa sig att programmet med höga skatter får helt andra verkningar än man antog, när man anammade det. Det är en stor risk för att de höga skatterna i längden komma att åtföljas av höga räntor. Föreningen av höga skatter och låga räntor verkade tilltalande på många. Däremot är det väl knappast någon som blir entusiasmerad av kombinationen höga skatter och höga räntor.

Betydelsefulla synpunkter, även om man får akta sig för att dra ut konsekvenserna för långt. Det är sålunda otänkbart att justera skatteprogressionen efter konjunkturpolitiska synpunkter mer än inom vissa gränser, helt enkelt därför att en inkomstutjämning skattevägen hör ihop med det folkhemsbygge som de allra flesta svenskar, medvetet eller ej, ansluter sig till. Hänsynen till sparandet och produktionen — och därmed till möjligheterna för allmän standardhöjning — är huvudmotiven för det skattelindringskrav som alltmer kommit i förgrunden.

Löntagarorganisationernas maktkänsla framträder med osedvanlig skärpa i sista numret av tidskriften Fackföreningsrörelsen, när den polemiserar mot folk som förmenar att lönestoppet skulle "prisgivit" de anställda:

Först och främst kan inte den "prisgivningen" vara större än vad som vanligen är fallet då fackföreningsrörelsen ingår avtal med 1 års giltighetstid. Och hur är de båda nämnda "motparternas" ställning i kraftspelet? Företagarna bör ganska allmänt ha klart för sig att företagaransatser att utnyttja avtalsprolongeringen för framstötar mot lönestabilitetens förutsättningar medför att löntagarna utan återhållsamhet kommer att utnyttja alla sina möjligheter både under avtalstiden och då formella möjligheter till en ny giv öppnar sig. Alla vet hur psykiska reaktioner och olustämningar verkar produktionshämmande för att inte tala om de negativa återverkningarna på arbetarnas medverkan till produktionslyftningar via företagsnämnderna. Alla vet också att företagarobstruktion av sådant som löntagarna helhjärtat går in för frammanar krav på vidgat samhällsingripande och samhällsägande. Alla borde väl även vara på det klara med att misslyckade stabiliseringssträvanden leder svenska folkhushållet in i ett krisläge som kan vrida till hela samhällsutvecklingens inriktning.

I den mån som de många anställda nu sätter sig in i vad deras egen hållning betyder för krismekanismen bör det också finnas utsikt att de för framtiden kureras från övertron på statsingripanden och samhällsägande.

Den svenska pompan och stelheten utsätts för en frisk attack av Gustaf Näsström i Stockholms-Tidningen (fp). Det är främst den spontana vänligheten han efterlyser:

Ge ut en bok, skriv en tidningsartikel, som inte är elak, håll ett föredrag i radio eller vad ni vill, och ni ska märka att det — utöver något tiggarbrev — inte säger så mycket som plask! i läse- och lyssnarkretsen, ja, kanske inte ens den närmaste vänkretsen. Det är i allmänhet likadant med skådespelare, musiker, bildande konstnärer — de längtar efter sympatiska kontakter med sin publik men finner dem inte. Häromdagen träffade jag en författare som lämnat en tidning, där han inte tyckt sig finna någon kontakt med läsarna, för att gå till en annan tidning — ack, jag vet att det blir likadant där: svenskarna reagerar inte, vi är alltjämt ett trögt folk fullt av hetsigheter (som tar sig uttryck i anonyma skällebrev och telefonsamtal och i insändarspalterna).

Vi ids inte ge en spontan uppmuntran, vi är blyga intill klunsighet och drullighet, vi skäms för att tränga oss på och göra oss viktiga, vi är så måna om vår hermetiskt slutna värdighet.

Och om vi inser våra fel, betyder det inte att vi bättrar oss.

Övergreppen mot taxichaufförer diskuteras i facktidskriften Droskrafiken, som av alla långtgående uppslag hittills inte sätter tro till något.

Finns det då rakt ingen hjälp? Skall en droskförare alltid behöva vara utsatt för risken att mista liv och lem, frågar man sig runt om i landet. Av det förut anförda framgår att det näppeligen kan ges något absolut skydd under nuvarande förhållanden. Vårt yrke kommer tvivelsutan att även i framtiden ha sina risker. Man bör dock i görligaste mån iakttaga försiktighet. Misstänkta personer som begär körningar genom ensliga trakter bör synas lite noggrannare än vad som ofta sker. Reglementet tillåter ju också att förskottsbetalning kan begäras i tvivelaktiga fall. Om så skett skulle vid flera tillfällen våld mot droskföraren kunna ha undgåtts då det visat sig att våldsmannen eller -männen saknat medel att betala färden. Att ge några generella föreskrifter om dessa ting torde emellertid vara omöjligt. Det måste ankomma på var och en att vid sådana tillfällen handla efter bästa omdöme.

Ansträngd enfald präglar de klichéer varmed lektor Erik Arrhén livar upp de många sifferuppgifterna i en intervju för Medborgaren (h) om skolans kända brist på utrymmen och lärarkrafter. Topppunkten nås i följande generalomdöme, som partitidskriften för säkerhetens skull framhäver i rubriken:

Jag brukar kalla det hela ett skolprogram i barock, som hamnat i barack.

Dagens Nyheter har tidigare erinrat om den intervjuade riksdagsmannens rykte att vara Sveriges dummaste karl. Han är tydligen mån om det.

Ryska klassiker

DET HAR KOMMIT en ny volym *Gogol* i Tidens ryska klassikerbibliotek, *Kejsarinnans tofflor*, innehållande förutom titelnovellen "Berättelsen om hur Ivan Ivanovitj och Ivan Nikoforovitj blev ovänner" (2: 65). Det är praktiskt taget 60 år sedan dessa båda historier överflyttades till svenska (den förstnämnda då under titeln "Natten före julafton"), och de torde för många ha nyhetens behag. De äger emellertid viktigare förtjänster än överraskningens, och har man läst dem förut, läser man med nöje om dem.

"Kejsarinnans tofflor" är en saga, berättad med stor livlighet och med en drastisk humor som inte är mindre strålande därför att den är medvetet naivistisk. Denna saga har samma slags naturliga och festliga komik som Holbergs eller Synges pjäser. Åt djävulens ömkliga nederlag ler vi väl numera en smula förstrött, men vi är honom så mycket tacksammare för att han med smeden på ryggen tvingades flyga ända till Vinterpalatset, så att vi fick vara med om audiensen hos Katarina II, berättelsens höjdpunkt och en profan "dalmålning" av stor charm.

Ännu roligare är det att läsa om uppkomsten och utvecklingen av ovänskapen mellan Ivan Ivanovitj och Ivan Nikoforovitj, men framför allt är detta en djupsinnig historia, som ger åtskilliga tankeställare. En fantasilös läsare kanske invänder att den är överdriven och föråldrad: inte blir man ovänner för att man inte får byta till sig ett gevär, inte börjar man processa fördenskull, och inte är väl "gåskarl" något skällsord att ta vid sig för! Det kunde så tyckas. Men när allting kommer omkring är kanske nio tiondelar av alla "vänskapsförbindelser" baserade på ett komiskt missförstånd, nämligen det att parterna är vänner, under det att de i verkligheten bara är umgängesvänner, förenade av en slump. Med andra ord personer som tror sig vara bekanta med varandra, men ännu är obekanta med det sorgliga förhållandet att en helt obetydlig intressemotsättning kan vara tillräcklig för att göra dem till ovänner, eventuellt för hela livet. Gogols novell blottar den principiella komik som ligger på botten av all "vänskap" som inte har sina rötter i ett personligt och allvarligt engagemang, och han nekar sig inte nöjet att driva denna komik till sin spets. Det sker dels genom att göra de båda vännerna precis lika småskurna och precis lika ointressanta, dels genom att göra dem först fullkomligt oskiljaktiga, därefter fullkomligt oförsonliga.

Sergej Aksakovs En familjekrönika, som likaledes ingår i Tidens ryska klassikerbibliotek (2: 65), översattes till svenska 1911, men har länge varit svår att uppbringa antikvariskt. Det är förklarligt, för det är en bok som man gott kan kalla förtjusande. Men med "förtjusande" menas då inte att den skulle vara en pastell i skärt eller ljusblått, utan att det är en bok som är full av levande människor, som är utmärkt berättad och vars livliga händelser utspelas i miljöer som verkar oemotståndligt tilldragande. Särskilt naturligtvis nybyggarlivet på lantgården Bagrovo, belägen öster om Volga. En svensk läser denna krönika utan att först göra riktigt klart för sig att händelserna tar sin början så långt tillbaka i tiden som i slutet på 1700-talet, för vi är ju vana att finna primitiva förhållanden i Ryssland långt senare. När man tänker på hur sent ryssarna har fått en betydande litteratur blir man ännu mera överraskad av fylligheten i en familjekrönika från en så avlägsen tid. Hur summariska verkar inte till och med Tersmedens memoarer jämförda med "En familjekrönika", alldeles oavsett Aksakovs kolossala överlägsenhet rent konstnärligt. Vilka utomordentliga porträtt finns det inte hos denne ryske klassiker! Och vilken blandning av idyller och ruskigheter bjuder han inte på! Människoskildringen kan inte vara måttfullare, men är samtidigt gjord med största ledighet och pregnans. Där finns varken sentimentalitet eller kyla, och objektiviteten är uppnådd utan en skymt av fingerad likgiltighet. Som nästan alltid hos de ryska klassikerna är psykologin inträngande. Aksakovs människokunskap är visserligen inte bländande, men den är i stället så mycket mer övertygande.

Den nya översättningen är av utrymmesskäl en smula förkortad i förhållande till den som Ellen Wester gjorde på sin tid, men det spelar inte så stor roll, för det väsentligaste finns med.

Knut Jaensson

KURSVERKSAMHETEN
VID STOCKHOLMS HÖGSKOLA
Studiecirklar i
LITTERATUR
börjar denna vecka. Avgift: 20 kronor.
Tradition och nydaning i vår tids lyrik — Modern dramatik — 40-talsinventering — Kontakt med tiden (diskussionscirkel) — **Vårens teater** m. fl.
Anmälningar och upplysningar
Observatorieg. 1, kl. 9.30—20. Tel. 30 11 60, 30 11 64

Boknytt från Paris

DE S. K. KOLLABORATÖRERNA i fransk litteratur har i de allra flesta fall tagits till nåder igen, för så vitt de inte har gjort en aktiv insats i den tyska propagandans tjänst. *Charles Maurras* och *Henri Béraud* avtjänar fortfarande livtids straff i något landsortsfängelse, och fransmännens Streicher, *Louis Ferdinand Céline*, lever alltjämt i landsflykt i Köpenhamn och vågar sig inte hem.

Många krafter är emellertid i rörelse för att få Céline rehabiliterad, och själv gör han sitt bästa för att rentvå sig från anklagelsen att ha varit en antisemitisk profet. En av Célines yngre författarvänner, *Albert Paraz*, som i fjol skrev en välgjord roman, i vilken Vichyanhängare och halvkollaboratörer rentvåddes, har presterat en omfattande försvarsskrift för sin landsflyktige vän, "Gala des Vaches". Här framstår Céline som det andra världskrigets ende och verklige martyr — offren i Auschwitz fick åtminstone dö, medan Céline måste leva, och leva i Köpenhamn! Motståndsrörelsen och dess litterära representanter nedsvärtas på det gardist- och kasernspråk som både Céline och Paraz är så förtrogna med. De har nu funnit en mäktig sympatisör i lektor *Ernst Bendz* från Göteborg, som i brev till Paraz uttalar sin förvåning över att dagens fransmän kan trivas med den "mördande tråkige Camus". Den svenske lektorn är också förskräckt över att så många "korrupta och fega litteraturkritiker har höjt litterära kackerlackor till skyarna" medan den store Céline måste leva i landsflykt. De kackerlackor som Bendz åsyftar är naturligtvis Camus och Sartre. "Jag tycker att den där svenske kritikern har ett alldeles förträffligt omdöme", tillägger Paraz belåtet.

*

DET RADER inte längre någon vänskap mellan *Jean-Paul Sartre* och den mäktige chefen för förlaget NRF, Gaston Gallimard. Bakgrunden till brytningen uppges vara mer eller mindre politisk: Sartre är för radikal för Gallimard. Från och med första januari i år upphörde Sartres tidskrift Les Temps Modernes att utkomma hos Gallimard och flyttar över till ett litet modernt förlag. Det förefaller emellertid som om Sartre tänker fortsätta att ge ut sina böcker hos sitt gamla förlag; där kommer i alla fall tredje volymen av "Vägarna till frihet".

*

DE FRANSKA översättarna av *Eyvind Johnsons* "Strändernas svall" lägger i dagarna sista handen vid ett arbete som har tagit nästan två år. Den har ännu inte funnit någon titel, och den blir naturligtvis inte exakt densamma som på svenska. Poeten och romanförfattaren *Philippe Soupault*, han som tillsammans med André Breton och Louis Aragon stod fadder till surrealismen, har föreslagit "Le Flux et le Reflux" — vilket faktiskt låter ganska bra. Soupault var på tjugutalet med om att förlägga en tidigare roman av Eyvind Johnson, "Stad i ljus". "Strändernas svall" väntas utkomma under vårens lopp.

*

ETT NYTT GENI har dykt upp på den parisiska litteraturhimmeln. Han heter *Malcolm de Chazal* och är född och bosatt i Curepipe, huvudstad på Mauritius. Ingenjör till yrket och såväl engelsk- som franskspråkig ägnar han numera hela sin tid åt att lösa världsgåtorna på franska. Jean Paulhan, som är en av de aktade franska litteraturkritikerna, har introducerat honom med orden: "Det finns ingen annan passande beteckning på Chazal än just geni."

Hittills har Chazal, som tycks vara i fyrtiårsåldern, bara kommit med ett enda verk — en samling aforismer och tankar som avser att illustrera hans filosofi, "Sens plastique". Han säger sig ha upptäckt ett nytt sinne — det plastiska, tack vare vilket man kan uppnå en fullkomlig förening mellan den levande (fysiska) världen och den själsliga världen. Han förefaller vara ockultist och länge ha fördjupat sig i kabbalistiken. "Jag är en meteor, jag är en atombomb", säger Chazal, som försäkrar att hans nya rön med hjälp av det plastiska sinnet kommer att medföra en fullkomlig världsrevolution. Just nu är han uppe i känslornas stratosfär, och där räcker orden enligt honom inte till längre för att uttrycka det o u t t r y c k b a r a. Det mesta i "Sens plastique" har emellertid tillkommit innan Chazal hade nått upp i stratosfären och har därför kunnat formuleras på ett även för lekmannen fullt begripligt om inte alltid fullt njutbart språk. Så här låter några av Chazals aforismer.

"När man hör syrsans sång blir tandvärken intensivare." — "Rosorna är solens mjölktänder." — "Idealisten går på tårna. Materialisten går på hälarna." — "Snobbarna hostar med näsan." — "Varje sann konstnär är formblind."

Det finns över fem hundra sidor med sådana aforismer. Den yngre franska litteraturkritiken har ställt sig skeptisk till Chazals litterära begåvning, och på sina håll har han rent ut kallats pekoralist. Men Jean Paulhan frångår inte sin värdesättning. "Vänta så får ni se", säger han, "karln är ett geni."

V. V.

STÖRRE FOTOGRAFISK FIRMA I STHLM

Välkänd och inarbetad, samt med ett centralt läge, överlåtes på grund av att ägaren ämnar emigrera, 380 kvm, modern lokal. Verkligt gedigna inventarier. Omsättning ca 400.000:— kr. Fullst. upplysn. beredvilligt genom oss.

A/B ALVAR ANDERSSON
Affärs- & Fastighetsbyrå
S:t Eriksgatan 81 Stockholm
Tel. 306099, 309060, 300092, 328488, 322850, 315052.

YNGRE CIVILINGENJÖR
som som på egen bekostnad planerar en 8 mån. studieresa till
Nord- och Sydamerika
söker ny anställning att tillträdas vid hemkomsten. Avsikten med resan är även, att vid amerikanska industrier och organisationer skaffa erfarenheter och personliga kontakter, som kunna vara till nytta vid en kommande anställning, varför kontakt med lämpligt företag sökes redan nu. Svar till: "Organisation — försäljning", Gumælius, Sthlm 1.

KONSTRUKTÖR — UPPFINNARE
Mek. Verkst. söker för utvidgning av sitt tillverkningsprogram förbindelse med företag eller enskild som har upplag, patent eller kan utföra konstruktioner för maskiner, verktyg ell. massartikel, lämpl. för tillverk. svarv-, fräs-, press- o. slipmaskiner. Lämpl. beställningsarbeten utföres. Utförliga svar till "S. Köp eller tillverkning på provisionsbasis", D. N:s H.-k.

TRIKOTAGEFACKMAN
Tysk medborgare, bosatt i Köln, tidigare representerande nu i östzonen belägna stora trikotagefabriker, söker kontakt med svenska trikotagefabriker för representation eller samarbete. Ingående kännedom även om den internationella marknaden ger förutsättningar för affärsmöjligheter. Svar till "S — Trikotagefackman — N. G.", D. N:s H.-k.

AFFÄRSCHEF
till stor detaljaffär i damkonfektionsbranschen

Vi söker ung, driftig affärsman väl insatt i damkonfektionsbranchen, god organisatör och personalledare, erfaren i kalkyl, försäljningsstatistik och reklam. Vi erbjuder ett intressant, självständigt och välavlönat arbete, men ställer i gengäld också stora krav i fråga om ledarebegåvning, framåtanda, affärsblick och personliga egenskaper. Ansökningshandlingar torde ställas till Dir. Herbert Gratte, A.-B. KALMAR KAPPMAGASIN, Kalmar.

GAMMAL VÄLKÄND
AUTOMOBILFIRMA
i större stad i södra Sverige söker ny chef, enär dess nuvarande ledare av åldersskäl önskar draga sig tillbaka. Företaget, som på platsen är det främsta i branschen, sysselsätter ett femtiotal personer och har de senaste åren haft en årsomsättning på ett par miljoner.
En verkligt kunnig branschman, som är full av energi och som verkligt odelat vill ägna sig åt företagets skötsel, har goda framtidsutsikter.
Svar, åtföljda av meritförteckning och uppgift om inkomstanspråk, ålder, civilstånd och nuvarande sysselsättning torde benäget sändas till "Fast lön jämte andel i vinst", D. N:s H.-k.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.